

O'qituvchida o'ziga bo'lgan ishonch muvaffaqiyatli ta'lim kaliti

Sadbarxon Husanboy-qizi Tursunpo'latova
Namangan davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi pedagogning o'ziga bo'lgan ishonchi uning kasbiy faoliyat samaradorligiga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida o'ziga ishongan o'qituvchining ta'lim jarayonini samarali tashkil etishi, o'quvchilar bilan ijobiy muloqot o'rnatishi va muammoli vaziyatlarni hal etishdagi ustunliklari asoslab berilgan. Shuningdek, pedagoglarda o'ziga bo'lgan ishonchni shakllantiruvchi omillar aniqlanib, amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: pedagog, o'ziga ishonch, kasbiy faoliyat, samaradorlik, ta'lim sifati, motivatsiya, pedagogik mahorat

Self-confidence in a teacher is the key to successful education

Sadbarkhon Husanboy-kyzi Tursunpulatova
Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: This thesis analyzes the impact of teachers' self-confidence on the effectiveness of their professional activity. The study shows that a self-confident teacher can effectively organize the educational process, establish positive communication with students, and successfully solve pedagogical problems. Additionally, the factors influencing the development of self-confidence are identified, and practical recommendations are provided.

Keywords: teacher, self-confidence, professional activity, effectiveness, education quality, motivation, pedagogical skills

Kirish (Dolzarbligi): Bugungi kunda ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar pedagog shaxsiga bo'lgan talablarni tubdan o'zgartirmoqda. Zamonaviy o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarni ruhlantira oladigan, mustaqil fikrlashga yo'naltiradigan shaxs bo'lishi zarur. Shu nuqtai nazardan, pedagogning o'ziga bo'lgan ishonchi uning kasbiy faoliyati samaradorligini belgilovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. O'ziga ishongan o'qituvchi ta'lim jarayonini samarali tashkil etadi, o'quvchilar bilan ijobiy muloqot o'rnatadi va pedagogik muammolarni samarali hal eta oladi. Shuning uchun "o'ziga ishongan o'qituvchi - muvaffaqiyatli ta'lim kaliti" mavzusi bugungi kunda dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Maqsad: Ushbu tezisning maqsadi - pedagogning o'ziga bo'lgan ishonchi kasbiy faoliyat samaradorligiga qanday ta'sir qilishini aniqlash va o'ziga ishongan o'qituvchining ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyat kaliti sifatidagi ahamiyatini ilmiy asoslashdir.

Vazifalar:

1. Pedagogning o'ziga bo'lgan ishonch tushunchasi, nazariy asoslari va psixologik-pedagogik xususiyatlarini tahlil qilish.

2. Bo'lajak pedagoglarda o'ziga bo'lgan ishonch darajasini aniqlash uchun so'rovnoma, kuzatish va suhbat metodlarini qo'llash.

3. Pedagogning o'ziga ishonchi bilan kasbiy faoliyat samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash.

4. O'ziga bo'lgan ishonchni shakllantiruvchi asosiy omillarni aniqlash va ularni rivojlantirish yo'llarini ilmiy asoslash.

5. Tadqiqot natijalariga asoslanib pedagoglar uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqish, ta'lim jarayonida qo'llash imkoniyatlarini ko'rsatish.

Metod: Tadqiqotda pedagogning o'ziga bo'lgan ishonchi va uning kasbiy faoliyat samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash maqsadida kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot nazariy va empirik bosqichlardan iborat bo'ldi. Nazariy bosqichda ilmiy adabiyotlar, monografiyalar, psixologik va pedagogik tadqiqotlar tahlil qilindi, shuningdek, pedagogik texnologiyalar va self-efficacy nazariyasi o'rganildi.

Empirik bosqichda umumiy o'rta ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan 50 dan ortiq pedagog va 70 bo'lajak pedagog (o'qituvchilik fakulteti talabalaridan) tadqiqotga jalb qilindi. O'ziga bo'lgan ishonchni aniqlash uchun so'rovnoma, suhbat va pedagogik kuzatish metodlari qo'llanildi. Kasbiy faoliyat samaradorligini baholashda esa dars jarayonini tashkil etish, o'quvchilar bilan muloqot, vaziyatlarni hal qilish qobiliyati kabi indikatorlar tahlil qilindi.

Natija: Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, o'ziga bo'lgan ishonch darajasi yuqori bo'lgan pedagoglar dars jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilar bilan erkin va ijobiy muloqot o'rnatish hamda pedagogik muammolarni tez va samarali hal etishda ancha yuqori natijalarga erishadi. Tadqiqot shuningdek, o'ziga ishonchni shakllantiruvchi asosiy omillarni aniqladi:

1. Kasbiy bilim va ko'nikmalar - pedagogning malakasi o'ziga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi.

2. Psixologik barqarorlik va motivatsiya - ijobiy ruhiy muhit va ichki motivatsiya o'ziga ishonchni kuchaytiradi.

3. Refleksiya va o'z-o'zini baholash - o'z faoliyatini tahlil qilish va yaxshilash orqali pedagog o'ziga ishonch hosil qiladi.

Shuningdek, empirik tadqiqotda bo'lajak pedagoglarning o'ziga bo'lgan ishonchi bilan ularning pedagogik ko'nikmalarini o'zaro bog'liqligi aniqlandi. Bu natija shuni ko'rsatadiki, o'ziga ishongan o'qituvchi nafaqat o'zining kasbiy mahoratini oshiradi, balki ta'lim jarayonining sifatini ham sezilarli darajada yaxshilaydi.

Xulosa: Olingan natijalar pedagogik amaliyotda katta ahamiyatga ega bo'lib, pedagoglarda o'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirish orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish mumkinligini ilmiy jihatdan isbotlaydi. Shu bilan birga, tadqiqot asosida ishlab chiqilgan tavsiyalar pedagoglarni professional tayyorgarlik jarayonida qo'llash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qizi, T. S. H. (2023). TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV USUL VA USLUBLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *Research Focus*, 2(1), 303-311.
2. Tschannen Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*.
3. Skaalvik, E.M., & Skaalvik, S. (2010). Teacher self efficacy and teacher burnout: A study of relations. *Teaching and Teacher Education*.
4. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.
5. Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*.
6. Mutalov, S. X. O. G. L., & Kamolova, A. O. Q. (2026). Bola tarbiyasida iqtisodiy va ekologik tarbiyaning ahamiyati va o'rni. *Science and Education*, 7(2), 255-259..
7. Tursunpo'latova, S. H. (2025). OLIY TA'LIM MUASSALARIDA TA'LIM-TARBIYANING ZAMONAVIY SHAKLLAR, "MASOFAVIY VA GIBRID TA'LIM" ASNOSIDA. *Inter education & global study*, (1 (1)), 250-261.
8. Ориббоева, Д. Д., & Мирзаахмедова, Д. М. (2024). Болаларда ижтимоий кўникмаларни ривожлантиришнинг аҳамияти. *Science and Education*, 5(2), 595-599.
9. Oribboyeva, D. D. (2020). Social competence as an integral part of the teacher's professional maturity. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 2(11), 347353.
10. Ориббоева, Д. Д. (2019). The influence of social competens on professional choice. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 1(9), 256-261.

11. Oribboyeva, D. D., & Botirova, Z. (2024). Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarida tashkilotchilik qobiliyatlarini rivojlantirish xususiyatlarining rivojlanishi. *Science and Education*, 5(3), 541-544.
12. Dilshoda, I., & Oribboeva, D. D. (2024). AUTIZM NAMOYON BOLISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Journal of new century innovations*, 63(3), 74-77.
13. Ikromaliyevna, K. N., Muhammedovich, B. M., Alimjan, K. T., & Dadamirzayevna, O. D. (2020). Eastern thinkers about the phenomena of self-awareness. *Journal of Critical Reviews*, 7(2), 254-256.
14. Dilshoda, I., & Oribboyeva, D. D. (2024). ALALIYA NUTQ NUQSONLARI VA UNING TURLARI. *Journal of new century innovations*, 63(3), 70-73.
15. Орифбоева, Д. Д. (2017). ОПТИМИЗАЦИЯ УЧЕБНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ. *Форум молодых ученых*, (6 (10)), 1320-1323.
16. Abdurashidova, D. A. Q., & Oribboyeva, D. (2025). Nutqida nuqsoni bor bolalarning psixologiyasi. *Science and Education*, 6(10), 579-583.
17. Орифбоева, Д. Д., & Адашалиева, М. М. (2025). ВОПРОСЫ ВНЕДРЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ. «Ёш олимлар ахборотномаси»—«Вестник молодых ученых», 1, 158-162.